

MART 2021

KAYAPINAR REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

REHBERLİK BÜLTENİ

ÇOCUKLARDA PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ

Kainatta hayatın başlamasıyla birlikte, problemler de yaşanmaya başlanmıştır. Problemler, hayatın doğal unsurlarından biridir. Hayatın bu kanunu problemlerin daha önce olduğu gibi bundan sonra da yaşanacağını göstermektedir. Hatta, yarının bugünden daha karmaşık olacağı tahmin edilmektedir. O zaman yapılması gereken bu problemlerle baş etmesini öğrenmektir. Bir başka anlatımla, problem çözme becerilerini kazanmak ve bu problemleri çözmektir. Problem çözme, belli bir durum çerçevesinde düşünebilme, ne yapılacağına ve nasıl yapılacağına karar verebilme, eldeki imkanları kullanabilme ve bu yolla çözüme ulaşmaktır. Daha geniş tanımla problem çözme, problemin tanımlanması, probleme ve çözüme ilişkin bilgilerin toplanması, en uygun çözüm yolunun uygulamaya konulması ve sonucun değerlendirilmesidir.

Günlük yaşamda karşılaşılan problemlerin çözümü için bireyin bazı becerilere sahip olması gerekir. . Kişiler arası problem çözme becerisi yaşamın ilk yıllarından itibaren desteklenmesi gereken, tüm yaşam boyu süren becerilerden biri olarak kabul edilmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda, 4 yaş kadar erken bir dönemde çocukların uygun bir eğitimle problem çözücü düşünme biçimini kazanabileceği belirtilmektedir. Tabii bu eğitimin verilmesinde anne baba tutumlarının çok önemli olduğunu unutmamalı ve kendi tutumlarımızı çocuklarımız yararına yeniden gözden geçirmeliyiz. Yapılan araştırmalar; Aşırı koruyucu ve aşırı baskı ve disiplinli ebeveyn tutumlarının çocuklarda problem çözme becerilerinin gelişmesini engellediğini, demokratik ebeveyn tutumlarının ise çocuklarda problem çözme becerilerini geliştirdiğini göstermiştir.

ÇOCUKLARDA SORUMLULUK

Sorumluluk bireyin yaş, cinsiyet ve gelişim düzeyine uygun olarak yüklendiği yüklenmek zorunda olduğu görevleri yerine getirmesidir. Bu duygu erken çocukluk devrelerinden itibaren çocukta gelişir. İki buçuk yaşından itibaren, çocuğun döküp saçacağını bile bile ona kendi başına yemek yeme fırsat tanıma, döktüğü oyuncaklarını toplamasını bekleme, kendi odası ve yatağını kabullenmesini sağlama sorumluluk alma sürecinde çocuğu cesaretlendirir ve olumlu yol kat etmesini sağlar. Böylece çocuk kendini yöneteceğinden güven duygusunu kazanır. Aile içi iletişim etkileşim sonucunda çocukta "ben değerliyim "ya da "ben değersizim" duygusu gelişir.

Ebeveynler olarak ne yapmalıyız?

1. Mesajınızı iletin :Öncelikle çocuğunuz, sizin ondan ne istediğinizi net ve açık bir şekilde bilsin. Mesela, "Kardeşinle kavga etmeni istemiyorum, Odanı toplamalısın" "Her gün bir saat ders çalışmanı istiyorum"
2. Şimdiye dek kullandığınız ve bir işe yaramayan cezalandırma yöntemlerini bırakın.
3. Çocuğunuza, istediğiniz yapmaz ise sonucun ne olacağını ve bundan da kendisinin sorumlu olduğunu söyleyin. Mesela, "Kardeşinle kavga edersen sinemaya gidemezsin" "Odanı toplamazsan arkadaşlarınla buluşamazsın"
4. Bu son ve en önemli aşamadır. Söylediğiniz sözün arkasında durun.Yerine getiremeyeceğiniz sözler sarfetmeyin.

Peki Çocuklarda Problem Çözme Becerisi Nasıl Gelişir?

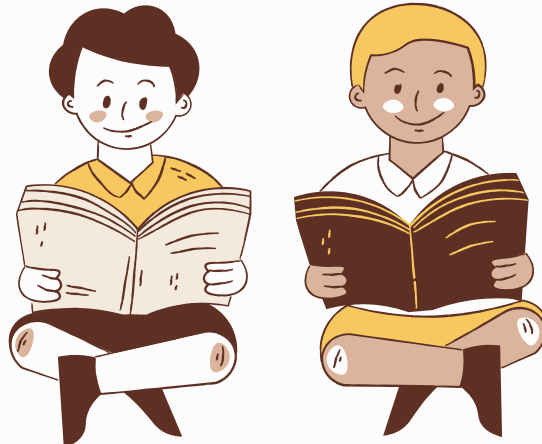
Bir problemin çözüm aşamaları sırasıyla; sorunun çözüleceğine inanmak, Problem ile ilgili belirsizliklerin netleştirmek
Birçok farklı yöntemler bularak değerlendirme yapmak,
Alternatif olarak bulunan çözümlerden birini seçmek
Seçilen çözümü hayata geçirmek. şeklinde sıralanabilir.
Bu anlamda problem çözme becerisine sahip olan çocuklar, dış dünyayı daha hızlı ve verimli bir şekilde yorumlayabilmektedir.

VELİLERE ÖNERİLER

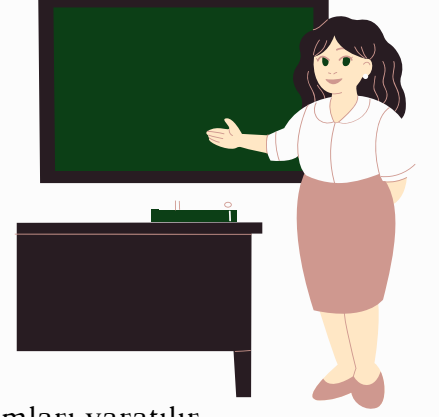
Problem çözme becerisi gelişmiş çocuklar gelecekte daha mutlu daha başarılı ve özgüvenli oldukları gibi deneyimlerini akademik ve sosyal hayatlarında da kullanabilirler. Çocukların kendi problemlerini çözmeyi öğrenmemesi ise daha başka sorunlara sebep olacaktır. Sınıf arkadaşlarıyla sorun yaşayan bir çocuk zamanla hasta olmak gibi bahanelerle okula gitmek istemeyebilir veya sorunlarını kavga etmek gibi yanlış yöntemlerle çözmeyi deneyebilir. Bu durum çocukta başarısızlık ve mutsuzluğa yol açar. Peki ebeveynler olarak ne yapabilirsiniz?

- Çocuğunuza sorumluluklar verebilirsiniz. Böylece kendine olan güveni artacaktır. Kendine güveni olan çocuk, problemlerle daha kolay baş edecektir
- Çocuğunuzu bir sorun anında mutlaka dinleyin ve onun ihtiyaçlarını, isteklerini anlamaya çalışın.
- Çocuğunuza onu anladığınızı belirtin, onun düşüncelerini özetleyerek doğru anlayıp anlamadığınızı ona gösterin.
- Çocuğunuz bir problemle karşılaştığında zaman tanıyın. Çocuk öncelikle problemi tanımlamalıdır. Zaman tanıdığınız halde sorun çözülmezse çocuğunuzla konuşun ve sorunun ne olduğunu anlamaya çalışın. "Sorun ne, sorunu nasıl çözebiliriz, her iki tarafın da mutlu olması için ne yapabiliriz" gibi sorularla düşünmeye teşvik edin.
- Çocuğunuzla beraber beyin fırtınası yaparak çözümler bulmaya çalışın.
- Bulduğunuz tüm fikirleri dinleyin ve bunlarla ilgili konuşun.(gerçekçi olmayanları bile)
- Çocuğunuzun bulduğu çözümleri uygulamasına, deneme yanılma yoluyla öğrenmesine fırsat verin. İşe yaramadığında çözümün neden işe yaramadığıyla ilgili çocuğunuzun düşünmesine teşvik edin.
- Örnek olaylar, hikayeler ve masallar okuyarak masal kahramanlarının bir sorunu nasıl çözdüğüyle ilgili konuşabilir, çocuğunuzun fikirlerini dinleyebilirsiniz.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

Her ders ve her ortam belirtilen becerilerin kazandırılmasında bir fırsat olarak görülmeli; derslerin işlenişinde kullanılan yöntem ve teknikler ile öğretim stratejilerinin seçiminde ve serbest çalışmalarda sosyal beceri eğitimi amacı da gözetilmelidir. Arkadaşlar sosyal becerilerin öğretilmesinde çok etkili modeller olabilmektedir. Öğretilen yeni becerilerin genelleştirilmesini ve kalıcı olmasını sağlamak için yapılabilecekler şöyle sıralanabilir.

1. Öğrencilerin öğrendiği yeni beceriyi kullanabileceği dramatizasyon ortamları yaratılır.
2. Beceriyi farklı ortamlarda çalışırken, yeni ortamla ilk çalışılan ortam arasında benzerlik olmasına dikkat edilmelidir, çünkü bazen bazı ortamlarda öğrenciye bilgi vermek zor olabilir.
3. Öğretilen beceriyle ilgili tekniklerin aile bireylerine anlatılması öğrencinin beceriyi genelleştirmesinde yararlı olacaktır.
4. Sosyal bir beceriyi öğretirken, öğrencilerin neler yapmaları gerektiği, hangi durumlarda neler yapabileceği açıklanmalı ve kendilerinin yapacağı işlemler aşama aşama ifade ettirilmelidir.
5. Bu çalışmalardan bağımsız olarak öğrencilerin hayal gücü geliştirmeye çalışılmalıdır. Çünkü genelleştirme programı içerisinde öğrencilerin hayal gücünü sık sık kullanmak durumundayız.
6. Öğrencilere böyle bir becerinin neden gerekli olduğunu, hangi durumlarda bu beceriyi kullanabilecekleri anlatılabilir, örneklerle tartışılabilir.
7. Öğrenilen yeni beceriler, öğrenci tarafından farklı ortamlarda kullanıldıkça ödüllendirme yapılır. Ancak ödüllendirmede; Ödülün zamanında verilmesi, Çeşitlendirilmesi, Zamanının değiştirilmesi, Ödüllendirmeyi farklı kişilerin yapması gibi hususların dikkate alınması yararlı olur.

KAYNAKÇA:

Hasan BACANLI Sosyal Beceri Eğitimi

PSK. DAN. AYSUN UZDU

